

giftsposter have tidligere været opførte som Nettoposter, idet der fra Udgiften forlods er draget en Indtægtspost, uden at man har kunnet se, hvor stor denne Indtægtspost har været, og nøjagtig kunnet skønne over, hvorfra den hidrører, og om denne Indtægtskilde var udnyttet i tilstrækkelig Grad eller ikke. Den Slags Indtægter, jeg her tænker paa, fremkommer særlig ved Salg af udrangeret Materiel eller som særlige Indtægter, saasom Eksamensgebyrer og lignende, der knytte sig til den Virksomhed, hvorom der er Tale. Saadanne Poster har man søgt at skille ad, saaledes at man opfører Indtægten for sig og Udgiften for sig for derved at komme til en klarere Erkendelse af det hele Forhold.

Man har endvidere søgt paa mere rationel Vis end før at skelne mellem løbende Indtægter og Udgifter paa den ene Side og de Indtægter og Udgifter, der ere Udtryk for Formuebevægelser, paa den anden Side. Formuebevægelserne have hidtil i det væsentlige været opførte paa §§ 9 og 27, Indtægterne paa § 9 og Udgifterne paa § 27. Nu ere de samlede paa en enkelt Paragraf, den ny § 26. Det er særlig Statens Erhvervsvirksomheder, man her har taget Sigte paa, og det har været med det praktiske Maal for Øje at naa til større Klarhed over, hvilket Udbytte disse Virksomheder i Virkeligheden give. Det, det særlig drejer sig om, er Statsbanerne, Postvæsenet, Telegrafvæsenet og Statshavnene. Der er tillige som indtægtgivende Virksomheder opført en Række andre, men deres Udbytte har imidlertid ikke den finansielle Betydning for Staten som de nævnte.

Den større Klarhed søger man ikke alene at naa ved skarpere at skelne mellem Anlægs- og Driftsudgifter, men ogsaa ved paa Udgiftsbudgettet at optage en Post for ordinær Afskrivning i Lighed med, hvad der findes paa veldrevne private Forretnings Regnskaber. Det nuværende Forhold er noget indviklet og ret forskelligt for de forskellige Virksomheder. For Statsbanernes Vedkommende skete der jo en ret gennemgribende og betydningsfuld Forandring i 1903—04. Tidligere havde man paa § 27, Formueerhvervelsesparagraffen, opført en Række Udgifter, der

utvivlsomt rettest hørte Driften til. I 1903—04 indførte man en ny Ordning, hvorefter man mere rationelt søgte at skelne mellem, hvad der hører til Driften, og hvad der hører til Anlægene. Jeg skal her nævne, at f. Eks. af Posten: Mindre Udvidelser og Anskaffelser førte man en meget stor Del, alt, hvad der var under 15,000 Kr., over paa Driften. Paa Overbygningskonto skelnede man ved Spor-anlæg mellem, hvad der var Erstatning for det udslidte Anlæg, og hvad der var Nyanlæg. Naar man anbragte en sværere Overbygning i Stedet for en lettere, regnede man til Driften, hvad det vilde have kostet at erstatte den tidligere lette Overbygning med en tilsvarende, medens Merudgiften for det sværere Anlæg regnedes til Anlæg. Man indførte paa en vigtig Post, nemlig Driftsmateriellet, den Ordning, at naar Driftsmateriellet udrangeredes, opførte man den fulde Anskaffelsesværdi af det nye Materiel, der traadte i Stedet for det udrangerede, som Udgift paa det almindelige Driftsregnskab. Derved fik man en Art Afskrivning, om end en ret irregulær.

For Postvæsenets Vedkommende var Forholdet dette, at Driftsbudgettet som Regel maatte bære Anskaffelserne; en Undtagelse er der dog i de senere Aar gjort med den ny Postgaard, der er opført paa § 26, den er altsaa vel holdt udenfor det almindelige Driftsregnskab paa § 6, men dog ikke opført paa § 27. Hvad Telegrafvæsenet angaar, har Forholdet været omtrent et lignende som for Statsbanerne før 1903, idet man paa Anlægs-kontoen paa § 27 har opført Anlægene uden Hensyn til, om en Del var Erstatning for ældre Anlæg, hvorved der utvivlsomt fremkom et gunstigere Driftsresultat end det virkelige. Ved Statshavnene have Anlægsudgifterne ret planløst været opførte dels paa det egentlige Driftsregnskab, § 19, B., og dels paa § 27.

Det, der her foreslaas af Kommissionen, er en aarlig Afskrivningsprocent. Kommissionen har ment, at man særlig for Statsbanernes Vedkommende ikke kunde blive staaende ved den i 1903 indførte Ordning, idet Afskrivningen, særlig hvad Driftsmateriel angaar, blev alt for uregelmæssig, i nogle Aar vil den give et alt for